

Utbildningsförvaltningen
Malin Kvist
0171-625803
malin.kvist@enkoping.se

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige bifaller motionens yrkande genom att godkänna utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens begäran om att utöka nämndens ram med 8,4 miljoner.

Förslag till nämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar Förslag till yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023, daterat 2023-03-27, som sitt eget och översänder det till kommunfullmäktige

Beskrivning av ärendet

Den 6 februari 2023, paragraf 7, väckte Johan Enfeldt (S) en motion i kommunfullmäktige som skickades till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för beredning. Av motionen framgår följande:

I samband med att budgeten för 2023 antogs av kommunfullmäktige i december uppdagades att ett misstag gjorts med uppräknningen av ersättningen till fristående skolor. Nämnden har enbart fått kompensation för ökade kostnader inom den kommunala verksamheten men inte för folkbokförda barn och elever som har en annan huvudman och som också enligt lag ska ha likvärdiga förutsättningar. Detta innebär att nämnden är underfinansierade 8,4 miljoner kronor för verksamheter som har barn- och elevpeng.

Detta har inte skett med avsikt utan är följden av ett misstag, vilket understryks i högermajoritetens budget som antogs av kommunfullmäktige i december. Där angavs tydligt av majoriteten att det inte fanns någon avsikt att spara på skolan. Tvärtom stod det:

” Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens budget är undantagen för ytterligare effektivisering 2023.”

Dessutom angavs i budgetbeslutet särskilt att gymnasieskolan skulle prioriteras i 2023 år budget, samt att förskolan skulle värnas.

Om inte budgeten korrigeras i enlighet med fullmäktiges intentioner blir följden besparingar. Arbetet med sådana har redan inletts och just nu pågår arbete med "besparingar och effektiviseringar" efter uppdrag från majoriteten i nämnden. Detta trots fullmäktiges tydliga beslut om att det inte skulle bli några sådana.

Socialdemokraterna hade visserligen önskat ytterligare förstärkningar av budgeten för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Vi har dock respekt för att vårt budgetförslag röstats ned. Det minsta medborgarna kan begära är dock att budgeten för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden korrigeras i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner. Det rimliga är därför att omgående tillföra de 8,4 miljoner som nämnden underfinansierats med till följd av misstaget i kalkylunderlaget till budgeten.

Socialdemokraterna föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillförs 8,4 miljoner i budget för 2023.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Förvaltningens förslag till nämndens yttrande återfinns i Bilaga 01- Förslag till yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023, daterat 2023-03-27.

Sammanfattningsvis delar utbildningsförvaltningen motionärens bedömning att nämnden enbart fått kompensation för ökade kostnader inom den kommunala verksamheten men inte för folkbokförda barn och elever som har en annan huvudman. Detta innebär att nämnden är underfinansierade 8,4 miljoner kronor för verksamheter som har barn- och elevpeng. I bilaga 01 – Bakgrund till begäran om utökning av ram med 8,4 miljoner redogör förvaltningen i mer detalj för varför nämnden bedöms vara underfinansierad. Utbildningsförvaltningen har också i ärende UAN2022/472 föreslagit utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden att de av fullmäktige ska begära en utökning av ram med 8,4 miljoner kronor som en del av den ändringsbudget som kommunfullmäktige fattar beslut om i juni. Utbildningsförvaltningens bedömning är därför att kommunfullmäktige ska bifalla motionärens yrkande genom att godkänna utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens begäran om att utöka nämndens ram med 8,4 miljoner.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023, daterad 2023-04-12

Bilaga 01 Förslag till yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023, daterat 2023-03-27

Bilaga 02 Bakgrund till begäran om utökning av ram med 8,4 miljoner

Bilaga 03 Räkneexempel

Bilaga 04 Motion – Tilläggsbudget för Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden
2023

Bilaga 05 Protokollsutdrag från kommunfullmäktige den 6 februari 2023, paragraf 7

Linda Lindahl
Förvaltningschef
Enköpings kommun

Malin Kvist
Utredare
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunfullmäktige

Utbildningsförvaltningen
Malin Kvist
0171-625803
malin.kvist@enkoping.se

Kommunfullmäktige

Yttrande över motion om tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023 (förslag)

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden delar motionärens bedömning att nämnden enbart fått kompensation för ökade kostnader inom den kommunala verksamheten men inte för folkbokförda barn och elever som har en annan huvudman. Detta innebär att nämnden är underfinansierade 8,4 miljoner kronor för verksamheter som har barn- och elevpeng. I bilaga 01 – Bakgrund till begäran om utökning av ram med 8,4 miljoner redogör utbildningsförvaltningen i mer detalj för varför nämnden bedöms vara underfinansierad.

Med anledning av detta har nämnden i ärende UAN2022/472, Svar på remiss över förslag till ändringsbudget, äskat att kommunfullmäktige ska utöka utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ram med 8,4 miljoner kronor i samband med att fullmäktige fattar beslut om ändringsbudget i maj. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden anser därför att kommunfullmäktige ska bifalla motionärens yrkande genom att godkänna utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens begäran om att utöka nämndens ram med 8,4 miljoner.

Bilagor

Bilaga 01 Bakgrund till begäran om utökning av ram med 8,4 miljoner

Bilaga 02 Räkneexempel

Utbildningsförvaltningen
Malin Kvist
0171-62 58 03
malin.kvist@enkoping.se

Kommunfullmäktige

Begäran om utökning av ram med 8,4 miljoner på grund av felberäkning

Bakgrund

Den 12 december 2022 paragraf 204 fattade kommunfullmäktige beslut om Årsplan med budget 2023. I samband med beslutet uppdagades det att det fanns fel i de beräkningsunderlag som låg till grund för utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ram vilket medfört att nämnden tilldelats 8,4 miljoner för lite av kommunfullmäktige. Då detta bedömdes vara en uppenbar felberäkning fattade utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden den 14 december 2022 paragraf 191 ett beslut om en budget med ett underskott med 8,4 miljoner. Samtidigt fattade nämnden också beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att under 2023 arbeta bort avvikelserna, antingen genom besparingar och effektiviseringar och/eller att nämnden tilldelas en ökad ram.

I detta PM redogör utbildningsförvaltningen närmare för skälen till att utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens bör anses underfinansierad med 8,4 miljoner 2023 och därför bör få beviljas en utökning av ram med motsvarande summa av kommunfullmäktige.

Kommun som finansiär och utförare

Kommunen har en dubbel roll i relation till skola då kommunen dels är huvudman för de kommunala skolorna, dels är finansiär för alla folkbokförda barn och elever i kommunen. Som huvudman för de kommunala skolorna är kommunen utförare av skolverksamhet och därmed ytterst ansvarig för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna lag och förordning (2 kap. 2§ och 8§ skollagen). Som finansiär för alla de elever som är folkbokförda i kommunen ska kommunen bekosta utbildningen oavsett om eleven går på en privat skola, en skola Enköpings kommuns regi eller en annan kommuns skola (2 kap. §8b skollagen).

Skollagen innehåller också bestämmelser om att kommunens bidrag till fristående utförare ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskolan/skolan (se t.ex. 10 kap. 37–39§ skollagen för formuleringar kring grundskolans resursfördelning). De bidragsbelopp som beslutas per elev i annan regi ska utgå från kommunens budgeterade kostnad per barn eller elev i egen regi och avse ersättning för bland annat undervisning, måltider och lokalkostnader.

Budgetförutsättningar 2023

Sedan några år används en modell för resursfördelning i Enköpings kommun för att beräkna ett utgångsläge för fördelning av budgetramar till nämnderna. Modellen bygger på vad respektive nämnd fick i förra årets budget och sedan räknas budgeten upp eller ner utifrån befolkningsförändringar i olika åldersgrupper enligt den senaste befolkningsprognosen, olika strukturella förändringar, till exempel förändrade lagkrav, samt omräkning av pris och lön. Hänsyn tas även till förändringar av andra volymmått i dialog med tjänstepersoner i förvaltningarna. I kommunfullmäktiges Årsplan med budget 2023 och beräkningsunderlagen framgår att nämnderna 2023 ska kompenseras för bland annat ökade kostnader för el, måltider och PO-pålägg.

Uppräkning av utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens budget 2023

I det beräkningsunderlag som ligger till grund för uppräknings- och arbetsmarknadsnämndens budget framgår att beräkningarna bygger på de kommunala enheternas kostnader. Efter beräkningen av dessa kostnader har sedan ingen uppräkning gjorts utan i budgeten har nämnden endast fått ersättning för de kommunala enheternas kostnader och inte för det som behöver betalas till de fristående. Beräkningsunderlaget är alltså korrekt men uppräknings- och arbetsmarknadsnämnden i utökad ram. Men när elevpengen sedan ska beräknas utifrån den tilldelningen så behöver elkompensationen delas på alla barn och elever i kommunen. Det innebär exempelvis för grundskolans del att ca 20% av elkompensationen kommer betalas till de fristående aktörerna, eftersom det är den andel som av folkbokförda elever som ej går i Enköpings kommuns regi, och endast 80% kommer finnas kvar i den nämndens budget. När elräkningen sedan kommer till

kommunen för de egna verksamheterna kommer 20% fattas. I bilagan Räkneexempel finns ett exempel som illustrerar detta i mer detalj.

Samma princip som för elkostnaden gäller för hur ersättning för PO-pålägg och måltidskostnader har beräknats. Även i dessa fall har alltså ingen uppräknings gjorts.

Nedanstående tabell redogör för hur compensationen för el, mat och PO behöver räknas upp för att de kommunala enheterna faktiskt ska få avsedd täckning för sina ökade kostnader efter att bidrag betalats ut till de fristående. Skillnad mellan faktisk kostnad för de kommunala verksamheterna och uppräknad kostnad blir 8,4 miljoner för 2023.

	Elever/barn i egen regi	Elever/barn i annan regi	Totalt antal barn/elever	Uppräkningskvot	Totalt (el, mat PO)	Uppräknat	Skillnad mellan budget och uppräknings
Förskola	1 870	890	2 760	1,48	7 559	11 157	3 600
Fritidshem	1 837	217	2 054	1,12	1 261	1 410	150
Förskoleklass	615	46	661	1,07	573	616	40
Grundskola	4 324	1 121	5 445	1,26	11 993	15 102	3 120
Grundsärskola	84	4	88	1,05	732	767	30
Gymnasieskola	1 368	410	1 778	1,30	4 849	6 302	1 450
Gymnasiesärskola	40	2	42	1,05	267	280	10
Totalt	-	-	-	-	27 234	35 634	8400

För att de kommunala verksamheterna ska få täckning för sina ökade kostnader som är beräknade till 27,2 miljoner kronor behöver utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tilldelas 35,6 miljoner kronor. En skillnad på 8,4 miljoner kronor.

Konsekvenser om utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden inte får utökad ram

Skulle kommunfullmäktige besluta att *inte* utöka utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ram behöver nämnden fatta ett nytt beslut om skolpeng. Ändrad skolpeng kan inte gälla retroaktivt utan från och med det datum beslutet fattas.

Detta kommer innebära att budgeten blir mindre för kommunens skolor och innebär därmed en ytterligare effektivisering av nämndens verksamhet som behöver hämtas hem på ett halvår, utöver de 1 procent som beslutades i kommunfullmäktiges årsplan med budget. Detta skulle gå i strid med det som uttrycks i kommunfullmäktiges budget där det står att utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens är undantagen för ytterligare effektivisering 2023.

Skulle de kommunala enheterna inte lyckas med besparingarna utan gå med ett underskott finns risk för att kommunen behöver underskottskompensera. Det innebär att de fristående enheterna behöver kompenseras med motsvarande

summa som de kommunala enheterna har gått med underskott eftersom de då bedöms ha fått för lite skolpeng.

Åtgärder på lång sikt

Inför 2024 har utbildningsförvaltningen skickat förslag på hur resursfördelningsmodellen behöver ses över för att undvika att liknande beräkningsmissar uppstår igen. Enköpings kommun är heller inte ensam i sammanhanget utan i till exempel Västerås stad uppdagades det nyligen ett liknande misstag när man missade att kompensera de pedagogiska nämnderna för de friståendes andel av de ökade pensionskostnaderna 2023. Detta har man åtgärdat genom att kommunfullmäktige fattar beslut om en tilläggsbudget men man har också hjälpts åt att arbeta fram en ny resursfördelningsmodell så att samma misstag inte återupprepas. Här har Enköpings kommun en möjlighet att dra lärdom av och samarbeta på nära håll.

I samband med hanteringen av detta ärende har det också, i likhet med Västerås stads pedagogiska nämner, uppdagats att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden även historiskt inte fått kompensation för det som ska betalas ut till de fristående när exempelvis lokalkostnaderna utökas på grund av verksamhetsanpassningar eller kapacitetsökningar av befintliga byggnader. Detta innebär att det funnits en dold effektivisering på utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden som inte varit avsiktlig, men som medfört att satsningen på skolan blivit mindre än avsett under ett antal år tillbaka i tiden.

För att få en uppfattning om hur mycket pengar det handlar om kan man titta på 2023 års utökning av lokalkostnader på grund av förändrade kontrakt. Den kompensation som utgått till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för dessa lokaländringar har då inte räknats upp för att ta höjd för de bidrag som också behöver utgå för barn och elever i fristående verksamheter.

Uppskattningsvis handlar det om 9,1 miljoner kronor som saknas på grund av detta 2023 för att de kommunala verksamheterna ska få avsedd kompensation. Dessa typer av systematiska fel skulle behöva adresseras i en översyn av resursfördelningsmodellen för att undvika fortsatta oavsiktliga effektiviseringar.

UAN får totalt 7,6 mnkr i budget för ökade elkostnader i kommunala fastigheter. Samma belopp som den tänkta kostnaden. Exemplet nedan gäller grundskola vars tänkta kostnad för el är 3 420 000 kr av det totala beloppet

Ersättning för elkostnadsökning	3 420 000
Antal elever enl RFM (folkbokförda i Enköping)	<u>5 445</u>
	<u><u>628</u></u> 628 kr/ elev avser elkostnad i elevpengen

Men när "elräkningen" kommer ska den betalas av den kommunala regin med deras elevpeng

Antal elever i kommunal regi	4 324
Elkostnadskompensation per elev i elevpeng	<u>628</u>
	<u><u>2 715 901</u></u>

Saknas -704 099 Eftersom budgetramen fördelats likvärdigt på alla folkbokförda elever "saknas" den del som fördelats på de elever som har en annan huvudman när elräkningen för de kommunala verksamheterna ska betalas

För att kommunal regi ska kunna betala räkningen och huvudmannen samtidigt ge samma budget per elev oavsett huvudman måste budgeten räknas upp med kvoten mellan total antal och antal i egen regi

5 445	Antal folkbokförda elever
4 324	Antal folkbokförda elever i kommunal regi
1,26	$5\,445/4\,324=1,26$

Uppräkning av budgetram med hjälp av kvot 4 306 637 $3\,420\,000 * 1,26$

1. Kontrollräkning	4 306 637 Uppräknad elkostnad
	<u>5 445</u> Totalt antal elever
	<u><u>791</u></u> kr/elev

2. Kontrollräkning

Antal elever i kommunal regi	4 324
Elkostnadskompensation per elev i elevpeng	<u>791</u> Om vi räknat upp kostnaden med kvoten, skulle elevpengen täcka kostnaden.
	<u><u>3 420 000</u></u>

Saknas 0

Antal folkbokförda elever i grundskolan	5 445
varav antal elever i kommunal grundskola	4 324
varav antal elever annan huvudman	1 121

3 420 000	Ökad elkostnad i den kommunala grundskolan OCH tilldelad ramökning
<u>4 324</u>	Antal elver i kommunal grundskola
<u><u>791</u></u>	Ökad elkostnad per elev i kommunal grundskola

Elevpeng måste enligt skollagen räknas på kommunens budgeterade kostnader

1 121 Antal elever annan huvudman

886 637 Ökad elkostnad som ska tillfalla annan huvudman

4 306 637

Paragraf 7

Ärendenummer KF2023/30

Motion - tilläggsbudget för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (S)

Kommunfullmäktiges beslut

Motionen skickas till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för beredning.

Sammanfattning

Johan Enfeldt (S) har inkommit med en motion. Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillförs 8,4 miljoner kronor i budget för 2023.

Beslutsunderlag

Motion, Johan Enfeldt (S), 2023-02-03

Beslutet skickas till:

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, för åtgärd
Kommunstyrelsens, för kännedom